

project

Bourgoyen-Ossemeersen

**WERKEN
IN UITVOERING**

(Woord vooraf)

Beste lezer,

Het instrument 'natuurinrichting' maakt deel uit van het natuurbeleid van de Vlaamse regering.

Met natuurinrichting worden géén bijkomende gebieden voor natuur afgebakend, maar wil de overheid de bestaande natuurgebieden beter inrichten en laten ontwikkelen.

Net als op verschillende andere plaatsen in Vlaanderen voert de Vlaamse overheid ook in de Bourgoyen-Ossemeersen (Gent) een natuurinrichtingsproject uit.

De Bourgoyen-Ossemeersen is een zeer waardevol natuurreservaat niet alleen op Vlaams maar zelfs op Europees niveau.

Het gebied herbergt een grote verscheidenheid aan planten en dieren en is tevens een belangrijk overwinteringsgebied voor vogels.

De natuurinrichtingsmaatregelen hebben tot doel bijkomende natuurwaarden te ontwikkelen en de kwaliteit van de aanwezige natuur te versterken. Hierbij wordt veel aandacht besteed aan maatregelen die de recreatieve druk beheersen en de natuurbeleving optimaliseren.

Dit krantje geeft een overzicht van de op stapel staande werken in dit unieke randstedelijke natuurgebied.

(Situering)

Het projectgebied Bourgoyen-Ossemeersen ligt in het noordwesten van Gent. De westzijde wordt begrensd door de R4 en de Ringvaart. In het noorden wordt het plangebied afgebakend door de woonkern van Mariakerke. De woonkern langs de Rooigemlaan vormt de oostelijke grens. In het zuiden worden de Ossemeersen met het waterzuiveringsstation begrensd door de Drongensesteenweg.

Het gebied omvat een oppervlakte van 215 ha die als natuurreservaat wordt beheerd en eigendom is van de Stad Gent (94 %), het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek en de natuurvereniging Natuurpunt.

Het projectgebied heeft de bestemming natuurreservaat. Dit betekent dat de natuur hier op de eerste plaats komt. Omwille van de wetenschappelijke en landschappelijke waarde is een groot deel van het gebied eveneens beschermd als landschap.

Bourgoyen vanuit de lucht

(Samenwerking)

Bij natuurinrichting werken verschillende instanties samen. Het Agentschap voor Natuur en Bos en de Vlaamse Landmaatschappij leveren het voorbereidende werk en werken de inrichtingsmaatregelen uit in opdracht van het natuurinrichtingscomité. De financiering van het project gebeurt door het Agentschap voor Natuur en Bos, de afdeling Wegen en Verkeer Oost-Vlaanderen en het stadsbestuur van Gent. De Vlaamse Landmaatschappij verzorgt de leiding en het toezicht van de werken.

Oeverzwaluw

(Wat heeft men op het oog?)

Via natuurinrichting wil men de natuur optimale ontwikkelingskansen geven. Maar hoe vertaalt zich dat concreet in de Bourgoyen-Ossemeersen?

Herstel meersenslandschap

De Schapenweide is een kunstmatige ophoging in het meersengebied. Door het afgraven ervan zal de oppervlakte aaneengesloten natte gronden, die van oudsher het gebied kenmerken, vergroten. De afgraving draagt bij tot het herstel van de oorspronkelijke variatie in het landschap.

Verhogen natuurwaarden

Na het afgraven van de Schapenweide zal het reservaat een biotoop rijker zijn: een permanent drassig gebied. Hierdoor zullen planten en dieren die gebonden zijn aan moerassen, zich in het gebied kunnen vestigen. Het beheer van een groot deel van het natuurreservaat is gericht op de vele vogels die er komen broeden en voedsel zoeken. Naast het scheppen van een geschikte leefomgeving voor overwinterende watervogels gaat ook aandacht naar een weidevogelbiotoop waar steltlopers zich thuis voelen. In het noorden van het reservaat wordt eerder gestreefd naar waardevolle graslanden met een netwerk van knobomenrijen, riet- en houtkanten, ... die interessant zijn als leefgebied voor verschillende soorten planten en dieren, zoals de steenuil.

Oeverzwaluwen en vleermuizen

Oeverzwaluwen zijn bedreigde vogels. Ze broedden oorspronkelijk in de afgebrokkelde, steile wanden van natuurlijk kronkelende rivieren. Mede doordat die bijna niet meer bestaan in Vlaanderen vermindert het aantal oeverzwaluwen. Om de broedgelegenheid te vergroten, wordt ter hoogte van de Vliegpleinkouter een steile oeverzwaluwwand aangelegd waarin de dieren kunnen nestelen. In de gronddam worden op 2 plaatsen vleermuizenkokers aangebracht en onder de spoorwegdijk wordt het bestaande gewelf aangepast in functie van de overwintering van vleermuizen.

Waterhuishouding

Het huidige waterbeheer in het natuurgebied staat volledig in functie van fauna en flora. Daarvoor is een peilregeling in afzonderlijke deelbekkens noodzakelijk. Om dit peilbeheer te optimaliseren, worden op verschillende plaatsen nieuwe schotbalkstuwten gebouwd.

Recreatie

De paden van het huidige wandelcircuit worden heraangelegd. De bestaande vogelkijkhut wordt vervangen door een grotere en er komt een nieuwe kijkhut ter hoogte van de Bunderweg. Aan de zes ingangen zullen informatieborden de recreanten de weg in het natuurgebied wijzen. De toegankelijkheid voor personen met een handicap wordt verbeterd.

Geluidswerende gronddam en geluidsscherm

De aanleg van een gronddam en geluidswerend scherm langs de drukke R4 moeten zorgen dat de rust in het natuurreservaat terugkeert. De gronddam werd aangelegd met grond afkomstig van de afgegraven terreinen.

Werken deel 2 - grond- en waterwerken

GROND- EN WATERWERKEN	
Beschrijving	<ul style="list-style-type: none"> • <u>afgraven</u> opgehoogde terreinen ('Schapenweide') • <u>stuwtes</u> met schotbalken (verspreid in h...) • <u>geluidswerende constructie langs de ge...</u> <ul style="list-style-type: none"> - gronddam Noord (Vliegplein... - scherm (Meerskant en Kroc... - gronddam Zuid (van 'Schap... • steile wand voor <u>oeverzwaluw</u> en ijsvogel • winterverblijfplaatsen voor <u>vleermuizen</u> • <u>houtwal</u> (Drongensesteenweg) • <u>afvlakken taluds</u> (centrale ophoging rond...) • <u>dijkje</u> (langs Ringsloot)
Kostprijs	3,3 miljoen euro
Financiering	Vlaams gewest AMINAL 2,7 miljoen euro,
Start werken	februari 2005

Bourgoyen-Ossemeersen

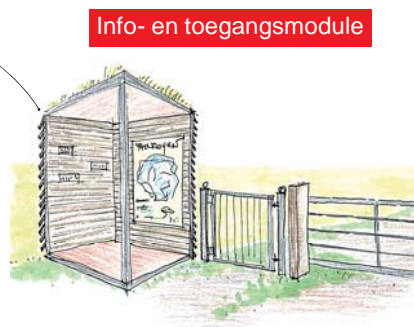
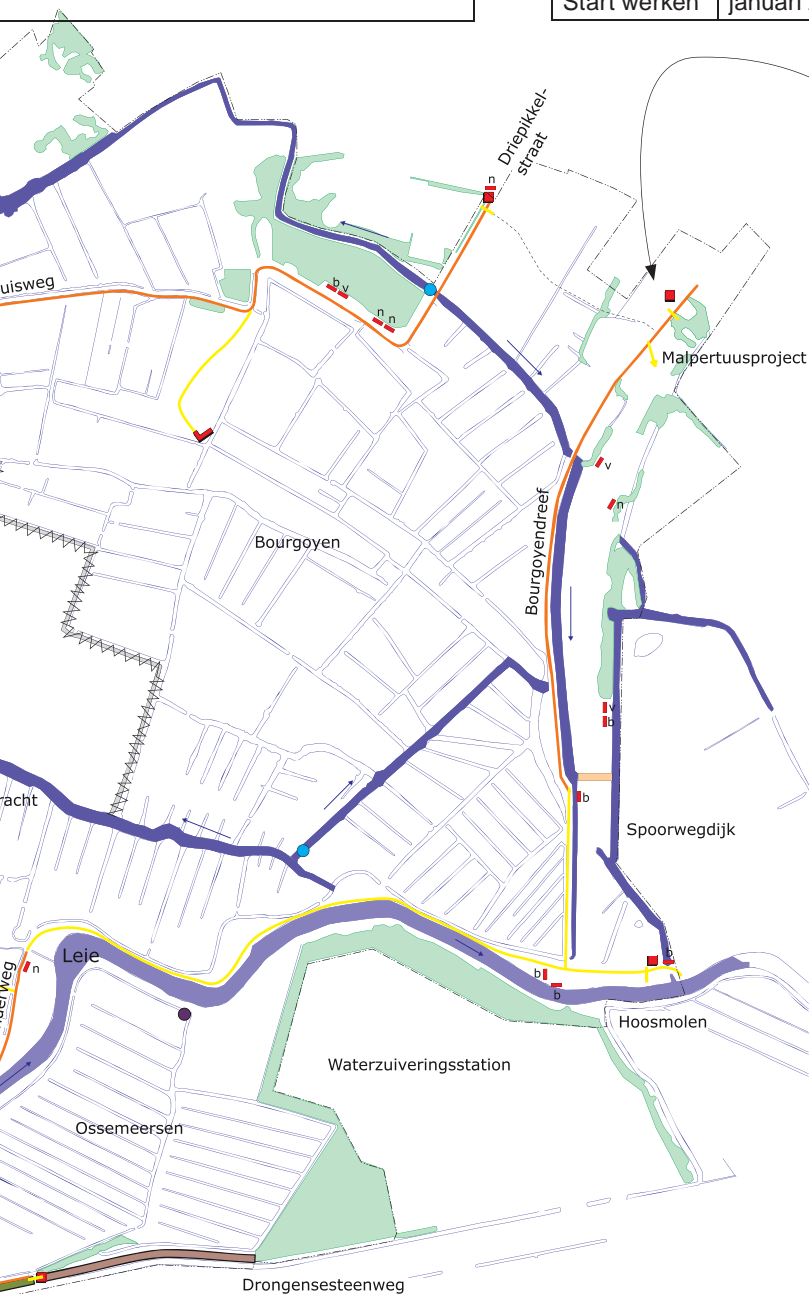
(Realisaties op het terrein)

**WERKEN
IN UITVOERING**

Werken deel 3 - infrastructuurwerken

enweide') et gebied) westweg R4 nkouter) osvarenplas) enweide' tot Bunderweg) el (gronddam Noord) (gronddam Zuid en onder de spoorwegdijk)
d het Valkenhuis)
Vlaams gewest AWW 0,6 miljoen euro

INFRASTRUCTUURWERKEN	
Beschrijving	<ul style="list-style-type: none"> • aanplanten <u>hoogstamboomgaard</u> (erf Valkenhuis) • inrichten van de <u>6 gebiedstoegangen</u> <ul style="list-style-type: none"> - infohut - fietsenstaanders - zitbank - voetgangers- en fietsluis • (her)aanleggen <u>wandelcircuit</u> <ul style="list-style-type: none"> - wegen en paden - bruggen en loopbruggen - zitbanken - draaihekjes - helling naar spoorwegdijk • bouwen van 2 <u>observatiehutten</u> (oude vuilnisbelt Valkenhuisweg, Bunderweg) • plaatsen nieuwe <u>banken</u> • vervangen <u>weidehekken</u> (verspreid in het gebied)
Kostprijs	De kostprijs wordt geraamd op 0,7 miljoen euro
Financiering	Vlaams gewest AMINAL 90 %, Stad Gent 10 %
Start werken	januari 2006

(Legende)

	afbakening gebied
	info- en toegangsmodule
	observatiehut
	voetgangersluis: hekken
	brug
	knuppelpad
	winterverblijfplaats vleurmuizen
	steilrand oeverwaluw
	gronddam
	geluidscherm
	afgraven tot oorspronkelijk maaiveld
	afvlakken talud
	stuw
	instroomopening
	bestaande bank te verplaatsen
	bestaande bank te behouden
	nieuwe bank
	beheersweg
	wandelweg
	wandel- en beheersweg
	hoogstamboomgaard
	hekken
	houtwal

(Wat is reeds gebeurd?)

Werken deel 1

Foto links en rechts: ruimen van de Loopgracht

Om de levenskwaliteit van watergebonden planten en dieren in het natuurreservaat te verzekeren, is voldoende en kwaliteitsvol water nodig in combinatie met een gezonde waterbodem. De diepte van het water in de waterloop speelt hierbij een cruciale rol: vorstvrij water in de winter en geen droogval in de zomer. Daarom werd in 2004 (februari - juni) over een lengte van 1,8 km alle slib uit de Loopgracht verwijderd en afgevoerd.

Werken deel 2

Geluidswerende gronddam

Geluidswerend scherm

▼ Luchtfoto: graafwerken ter hoogte van de Schapenweide

In februari 2005 werd gestart met de grond- en waterwerken. Het afgraven van de Schapenweide zal de oppervlakte natte meersen aanzienlijk verhogen. De vrijgekomen grond wordt deels hergebruikt bij de aanleg van de geluidswerende gronddam. Ter hoogte van de waardevolle hooilanden aan de Meerskant werd een geluidswerend scherm geplaatst.

(Vragen, info?)

Wie meer informatie wil over het project Bourgoyen-Ossemers, kan terecht op onderstaande adressen.

- **Agentschap voor Natuur en Bos**
Gebr. Van Eyckstraat 4 - 6, 9000 Gent
Dries Desloover,
voorzitter natuurinrichtingscomité
tel 09/265.46.46 - fax 09/265.45.88
dries.desloover@lin.vlaanderen.be
- **Vlaamse Landmaatschappij**
Oost-Vlaanderen
Ganzendries 149, 9000 Gent
Toon van Coillie, projectleider
tel 09/244.85.04 - toon.vancoillie@vlm.be
Michaël Roos, verantwoordelijke werken
tel 09/244.85.81 - michael.roos@vlm.be
Els Seghers, communicatieverantwoordelijke
tel 09/244.85.03 - fax 09/244.85.99
els.seghers@vlm.be
- **Stad Gent - Groendienst**
Stedelijk Natuurreservaat Bourgoyen-Ossemers
Driepikkelstraat 32, 9030 Mariakerke
Bart De Muynck
tel 09/216.28.06 - bart.demuynck@gent.be
Mia Meirsschaut
tel 09/216.28.08 - mia.meirsschaut@gent.be

(Bezoek aan de werken)

Er worden op geregelde tijdstippen geleide bezoeken aan de werf georganiseerd (elke eerste woensdag van de maand). De juiste data worden bekendgemaakt in de pers en het stedelijk natuurcentrum.

(Colofon)

- **Eindredactie**, grafische vormgeving en foto's: VLM Oost-Vlaanderen
- **april 2006**
- **VU**: ir. Roland de Paepe, gedelegeerd bestuurder, Vlaamse Landmaatschappij
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel